

iki mevsim ve birçok yüz

KAAN EGEMEN

Anlatı veya romanda yüzeyle kalmak bir tercih meselesi; onu da yapan ve onun da alıcısı var. Fakat derine inmek, dur durak bilmeyen bir çalışma ve emek istiyor. Üstelik oraya erişmenin bir başka koşulu, sözcükleri incelemek. Mizahın ve hüznün dozunu da ayarlamak zorundasınız. Bunları aynı anda yapabilmek çok fazla yazar yok. Tuncer Erdem, hepsini bir arada verebilenlerden. Uzak Kış, Kayıp Güz adlı yeni romanında tüm bu özellikleri seçebiliyorsunuz.

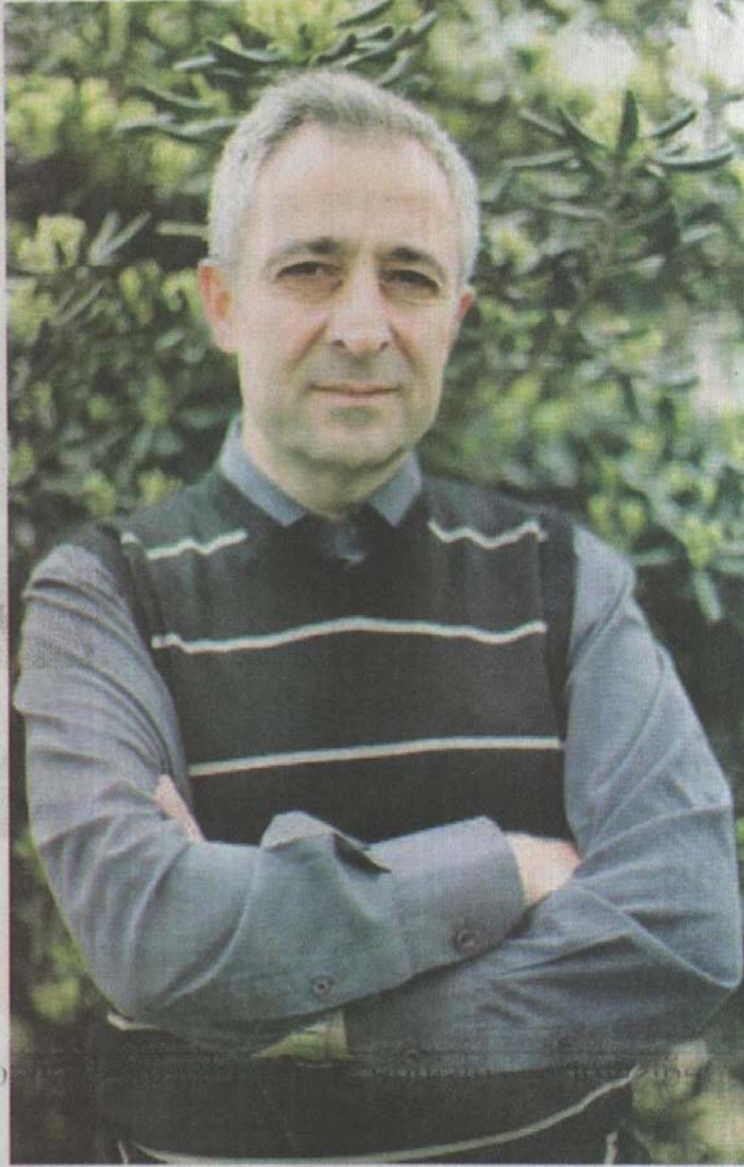
Eşyadan uzak, tabiata yakın...

Uzak Kış, Kayıp Güz, ikiliklerin ve ikilemelerin kitabı olarak öne çıkıyor. Bir tarafta yazan öbür tarafta okuyan var. Giden ve kalan, kabullenen ve direnen var... İçini döken ve içine atanları da unutmamalı. İşte o az önce bahsi geçen derinlik burada beliriyor: Söz konusu ikilikleri anlatmak ve ikilemeleri yansıtmak için yoğunlaşmak, derinlemesine düşünmek gerek. Erdem, bunu başardığı gibi bizim de aynı derinliğe inmemizi sağlıyor.

Okurun kitapla çekildiği yer büyük bir gezinti alanı; limanlar, bozkurlar, tarlalar, ıssız geniş alanlar, tren yolları... Pek çok mekân birlikte karşımıza çıkıyor ama hiçbirini sırtmıyor; hepsi yerli yerinde, tadında. Bir nevi düş görüyor gibiyiz ancak bilincimiz açık. Bu da bir ikilik mesele.

Aynı zamanda anlatıcının kendisini, etrafını ve karşısındaki insanları sorgulayışına da tanık oluyoruz. Sorguların kaybettiklerini ve belki de hiç var olmaları arıyor: "Yeni topraklar görürüm, kendime yaklaşırım, bildiklerimi unuttur yeni bilgiler edinirim, memleketime uzaktan bakarım, yabancılar tanırım, dünya nasıl bir yermiş daha iyi anlarım."

Anlatıcı, dünyayı kavramaya uğraşırken başkalarıyla göz göze geliyor ama aslında biraz da kendi yüzünü arıyor. Uzun zamandır bakmadığı suretinin, neye benzediğini ya da ne hale geldiğini anlamaya çalışıyor. Bu sırada defterler de dolmaya devam ediyor. Anılar ve anların başı çektiği defter satırları beri yandan gittiği yolda da hep karşısına dikiliyor: Kimi

zaman babasından bir çift söz, kimi zaman unutamadığı bir çift göz. Bazen de geçmişten kalma "ders çıkarılacak hikâyeler."

'Umut mu, elde etmenin hüsranı mı?'

Anlatıcının defterleri geçmişe, bugüne ve geleceğe yazılmış mektuplarla bezeli. Bunların keşişim kümesinde ise arayış bulunuyor. Tortuları, akıp

giden günü ve gelecekte olabilecekleri hatırlama, yakalama ve tahmin etme üzerine metinler bunlar: "Anladım, bilgi ve anılar kâğıda döküldükçe unutulmaya daha yakın oluyor. Oysa yollarda, hiçbir anısı kâğıda geçmemiş nice yaşlı tanıdım. Köy meydanlarında, kasaba kahvelerinde, tarla kenarlarında, kuyu başlarındaki gölgeliklerde oturanlar."

Anlatıcının "sen" diye seslendiği, okur da olabilir başka bir kişi de;

Tuncer Erdem

Uzak Kış,
Kayıp Güz

UZAK KIŞ, KAYIP GÜZ
Yazar: Tuncer Erdem
Yayınevi: **YAYINLAMA**,
2015

güzel. "Sen" e arka arkaya sıraladığı bir dolu hikâye, hepimizi bir hayatın kıyasına getiriyor; köpeklerin hafızasına kazınmasıyla benzer biçimde sürekli yeni anıların eklendiği bir hayat bu: Bir sırrı çözmek veya olanın üstüne yenilerini katmak ister gibi yürüyor yazar ve anlatıcı. Eşyadan uzak, tabiata yakın. Bazen de tam tersi...

Yaptığı yolculuk(lar), anlatıcının dünyaya karışmasını sağlıyor sağlamlasına ama yeryüzüne bir yabancı gibi bakmasına da neden oluyor. İnsanların arasında fakat onlardan uzakta bulunma durumu da bir ikilik. Bir kentlin üzerine sis çöktüğünde bütün alışkanlıkların ve rutinin belli süreliğine, o şehirde yaşayanların elinden yitip gidişi gibi nerede ve kim olduğunuzu, ne yaptığınızı anlayamamayı andırıyor bu durum. Yön duygusu kaybolma da arayış bakî ve bu, yeniden adım atmaya sağlayacak en önemli güç.

Erdem'in anlatıcısının bir derdi var: Hatırladıklarını mektuplara dökerek elden kaçırmamak. Böylece geleceğe dair umudu ve aradıklarını bulma olasılığını canlı tutmak. Bir de kendi durumunu anlatmak: "İçim nicedir çalışmamış bir makine gibi. Dağılmış, paslı ama yıpranmamış. Uzaklara gitmeye istekli, belki yeterince hazırlık yapmamış." Bütün bu kaleme aldıkları, durağanlıktan doğan hayal dünyasını aşmaya didinme kıpırtılarını özetliyor. Belki o zaman, aradığını bulmasını sağlayan benliği hareket geçirecek... Sınırlar ortadan kalkacak, kim bilir... Burada anlatıcı, kilit soruyu sorup yanıtı veriyor: "Peki, ben hangi yarayı onarmak için yollardayım? Güya yıllar önceki bir ayrılışı kavuşmaya çevirmek için... Ama artık emin değilim, bir umudun heyecanlı bekleyişi mi iyi, elde etmenin hüsranı mı?.." Ne de olsa yaşam bir yönüyle ikilemler arasında süren savaş değil mi? Erdem, anlatıcısı ve **kitaptaki** resimler, bize zaman zaman bunu çok güçlü şekilde hissettiriyor.